

Parma, 17. listopadu 2010

Nové výsledky výzkumu vnímání rizik spjatých s potravinami ze strany spotřebitelů v Evropské unii

Většina Evropanů spojuje potraviny a konzumaci potravin s příjemnými zážitky. Podle dnes zveřejněného nového průzkumu Eurobarometr se ti, kdo mají obavy z možných rizik spjatých s potravinami, znepokojují spíše chemickým znečištěním potravin než bakteriální kontaminací či problémy souvisejícími se zdravím a výživou. Průzkum rovněž ukázal, že většina Evropanů má důvěru ve vnitrostátní a evropské úřady pro bezpečnost potravin jakožto zdroje informací o možných rizicích spjatých s potravinami.

„Porozumět tomu, jak spotřebitelé vnímají riziko, je zásadní podmínkou pro poskytování včasných, jasných a účinných sdělení o bezpečnosti potravin. Zjištění průzkumu Eurobarometr upozorňují na důležitost práce úřadu EFSA a znovu potvrzují význam úřadu jako důvěryhodného zdroje informací. Úřad EFSA využije těchto zjištění při plánování svých budoucích činností v oblasti komunikace,“ uvedla výkonná ředitelka Evropského úřadu pro bezpečnost potravin Catherine Geslain-Lanéelleová.

Při dotazech na to, jak vnímají potraviny, spojovala většina respondentů potraviny a konzumaci potravin do velké míry s příjemnými zážitky, například s výběrem čerstvých a chutných potravin (58 %) nebo s potěšením z jídla s rodinou a přáteli (54 %). Méně než polovina respondentů (44 %) se zaměřila na problémy, jako je hledání přijatelných cen a utišení hladu. Ještě méně respondentů mělo starosti o bezpečnost potravin (37 %) nebo o otázky spojené s výživou, jako je kontrola kalorií a živin (23 %).

V souvislosti s ostatními riziky, která by občany mohla osobně ovlivnit, uvádělo více občanů EU jako rizika, jež by mohla velmi pravděpodobně ovlivnit jejich život, hospodářskou krizi (20 %) a znečištění životního prostředí (18 %) než riziko poškození zdraví jídlem (11 %).

Obavy veřejnosti z rizik spjatých s potravinami

Co se týče rizik spjatých s potravinami, žádná obecná obava nebyla spontánně zmíněna většinou dotázaných – 19 % uvedlo jako hlavní důvod obav chemické látky, pesticidy a další látky, zatímco desetina dotázaných uvedla, že u potravin neexistuje vůbec žádný problém. Když jim byl následně předložen pomocný seznam možných problémů spojených s potravinami, uváděli respondenti jako rizika, kterými jsou „velmi znepokojeni“: chemické zbytky pesticidů v ovoci, zelenině a obilninách 31 % (nárůst o 3 procentní body oproti roku 2005); antibiotika nebo hormony v mase 30 % (nárůst o 3 procentní body oproti roku 2005); klonování zvířat kvůli výrobě potravinářských výrobků 30 % a znečišťující látky jako rtuť v rybách a dioxiny ve vepřovém mase 29 % (nárůst o 3 procentní body oproti roku 2005). Méně osob bylo „velmi znepokojeno“ bakteriální kontaminací potravin (23 %) a ještě méně možnými výživovými riziky, jako je přibírání na váze (15 %) nebo nedostatek zdravé/vyvážené stravy (15 %).

Důvěra veřejnosti ve zdroje informací o rizicích spjatých s potravinami

Průzkum ukázal, že občané EU vyjadřují nejvyšší míru důvěry v informace získané od lékařů a dalších profesionálů v oblasti zdraví (84 %), následuje rodina a přátelé (82 %), sdružení na ochranu spotřebitele (76 %), vědci (73 %) a skupiny zaměřené na ochranu životního prostředí (71 %). Národní úřady pro bezpečnost potravin a Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) a orgány EU získaly poměrně velkou míru důvěry, která dosáhla 64, resp. 57 %, přičemž vnitrostátní vlády dosáhly 47 %.

Při dotazu týkajícím se reakce na informace o záležitostech spojených s potravinami uváděné ve sdělovacích prostředcích nebo na internetu se zhruba polovina respondentů vyjádřila, že zprávy ve sdělovacích prostředcích ignorují či se jimi znepokojují, ale své stravovací návyky nemění. Tendence ignorovat informace týkající se skladby stravy a zdravotních problémů (29 %) je zjevně větší než v případě informací o rizicích spjatých s potravinami (24 %).

Systém EU pro bezpečnost potravin – spotřebitelé se cítí chráněni

Veřejnost se ve velké míře shoduje na tom, že veřejné orgány dělají pro zajištění bezpečnosti potravin v Evropě hodně, že veřejné orgány jednájí rychle, odvozují svá rozhodnutí ze závěrů vědeckých výzkumů a dobře informují obyvatelstvo o rizicích spjatých s potravinami. Míra souhlasu je vyšší než v roce 2005. Názory se více různí v otázce, zda jsou rady vědců a veřejných orgánů nezávislé na ostatních zájmech. Zatímco 46 % respondentů souhlasí s tím, že pro veřejné orgány v EU je zdraví občanů důležitější než zisky producentů (nárůst o 7 procentních bodů oproti roku 2005), 42 % s tímto tvrzením nesouhlasí a 12 % uvedlo, že neví. Více než 81 % respondentů je přesvědčeno, že veřejné orgány by měly více usilovat o zajištění zdravotní nezávadnosti potravin a o informování lidí o zdravé stravě a zdravém životním stylu.

„Tento průzkum nám poskytuje skutečně fascinující náhled na současné smýšlení Evropanů o potravinách a možných rizicích spjatých s potravinami a nás těší, že se můžeme o zjištění podělit se svými kolegy v členských státech EU,“ uvedla ředitelka úřadu EFSA pro komunikaci Anne-Laure Gassinová. „Rovněž je příjemné zjistit, že jídlo je spojováno s potěšením, že lidé mají za to, že národní a evropské agentury pro bezpečnost potravin pracují dobře, a zejména že jsou vědci ve velké míře považováni za důvěryhodné zdroje informací.“

Zjištění průzkumu Eurobarometr se stanou důležitým zdrojem pro další výzkum vztahu mezi důvěrou ve zdroje informací, důvěrou ve veřejné orgány a vnímáním rizik spjatých s potravinami.

Poznámky pro redaktory:

Průzkum, který zadal Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), byl druhou studií tohoto druhu, která se provádí každých pět let. Cílem výzkumu bylo obeznámit se s obavami spotřebitelů týkajícími se potravin a rizik spojovaných s potravinovým řetězcem a zjistit míru důvěry spotřebitelů ve veřejné orgány v záležitostech týkajících se bezpečnosti potravin.

Průzkum byl proveden na reprezentativním vzorku 26 691 osob ve věku minimálně 15 let ve všech 27 členských státech. Byl uskutečněn prostřednictvím osobního dotazování se spotřebiteli v jejich mateřském jazyce v době od 9. do 30. června 2010. Odpovědi respondentů zastupují názory více než 500 milionů evropských spotřebitelů. Z toho vyplývá, že hodnota 1 % představuje názory

5 milionů spotřebitelů, tudíž i malé procentní hodnoty představují názory velkého počtu lidí. Průzkum provedla síť TNS Opinion and Social.

Hlavní obavy v členských státech:

Zbytky pesticidů v ovoci, zelenině a obilninách – vzbuzuje obecně největší obavy ve 12 členských státech: Řecko (91 %); Litva (88 %); Itálie (85 %); Lucembursko (85 %); Bulharsko (84 %); Maďarsko (84 %); Francie (80 %); Malta (77 %); Slovinsko (75 %); Německo (75 %); Belgie (72 %); Rakousko (67 %).

Kvalita a čerstvost potravin – vzbuzuje největší obavy v těchto zemích: Lotyšsko (94 %); Litva (88 %); Portugalsko (86 %); Španělsko (80 %); Dánsko (77 %); Malta (77 %); Estonsko (74 %); Irsko (66 %).

Podmínky chovu hospodářských zvířat – vzbuzuje největší obavy v těchto zemích: Švédsko (74 %); Finsko (66 %); Spojené království (67 %).

Potraviny kontaminované bakteriemi – např. salmonela ve vajíčkách, listerie v sýrech – vzbuzuje největší obavy v těchto zemích: Bulharsko (84 %); Česká republika (77 %); Slovensko (72 %).

Barviva, konzervanty a dochucovadla používaná v potravinách a nápojích – vzbuzuje největší obavy v těchto zemích: Polsko (79 %); Rumunsko (70 %).

Zbytkové látky jako antibiotika a hormony v mase – jsou největším zdrojem obav v těchto zemích: Kypr (99 %); Nizozemsko (63 %).

80 % francouzských respondentů vyjádřilo obavy ze **znečišťujících látek**, jako je rtuť, stejné množství respondentů bylo v této zemi znepokojeno **zbytky pesticidů**. V Rakousku jsou respondenti znepokojeni stejnou měrou dvěma záležitostmi – **pesticidy a geneticky modifikovanými produkty**, po 67 %.

Kontakty pro média:

Steve Pagani, vedoucí tiskového oddělení

Tel: +39 0521 036 149

E-mail: Press@efsa.europa.eu